

Utrikesdepartementet
103 39 STOCKHOLM

Utlandstjänstens villkor (SOU 2004:24)

Avgränsning

Arbetsgivarverket har anmodats att lämna remissvar avseende betänkandet Utlandstjänstens villkor; Arbetsvillkor, ersättningssystem och skatteregler för statligt anställda under utlandsstationering (SOU 2004:24).

Arbetsgivarverket begränsar sitt yttrande till de delar av utredningens förslag som behandlar regler i lag eller förordning om beskattning och sociala förmåner för utlandsstationerade statligt anställda och deras medföljare. Arbetsgivarverket avstår från att lämna synpunkter på utredningens rekommendationer i de delar som rör anställningsvillkor som regleras i kollektivavtal eller genom parterna i Statens utlandslönenämnd (UtN). Det är avtalsparterna som på sedvanligt sätt kommer att avgöra hur framtida avtalsregleringar eller motsvarande i dessa frågor utformas.

Beskattningsfrågan

Utredningens förslag till nya bestämmelser om skattefrihet för utlandsförmåner och kostnadsersättningar i Inkomstskattelagen (IL) 11 kap. kan beskrivas vara av tre olika slag:

1. skattefrihet för visst slag av förmån som arbetsgivaren bekostar eller tillhandahåller – exempelvis bostad, resor och barns utbildning - enligt utredningens förslag till bestämmelse i 21 § punkt 1-4.
2. skattefrihet med visst högstbelopp - enligt utredningens förslag till bestämmelse om medföljandetillägg och premie för pensionsförsäkring i 21 § punkterna 5 och 6 samt flyttningersättning enligt 27 §.
3. skattefrihet varken angiven som slag av förmån eller med visst högstbelopp – enligt utredningens förslag till bestämmelse om merkostnadstillägg i 21 § punkt 7.

Arbetsgivarverket anser att skattefrihet för utlandsförmåner och kostnadsersättningar enligt punkt 1 och 2 ovan ur skatteteknisk synpunkt är möjliga att tillämpa av arbetsgivaren (anställningsmyndigheten). Arbetsgivaren bestämmer vilka och hur stora kostnadsersättningar och förmåner som ska utbetalas och skattebestämmelsen sätter gräns för vad som är skattefritt respektive vad som ska tas upp till beskattning. Att Arbetsgivarverket menar att bestämmelserna är skattetekniskt möjliga att tillämpa innebär inte att verket tagit ställning till om gränsen för skattefrihet ur verksamhetssynpunkt är väl avvägd eller inte.

Utredningens förslag till bestämmelse om skattefrihet för merkostnadstillägg enligt punkt 3 ovan är inte möjligt att tillämpa av arbetsgivaren (anställningsmyndigheten) utan att ha tillgång till information om vilken gräns som gäller för skattefriheten. En sådan gräns kan antingen vara högstbelopp eller detaljerade anvisningar om vilka merkostnader och förmåner som räknas in i ett skattefritt merkostnadstillägg. För närvarande är det Statens utlandslönenämnd (UtN) som beräknar och fastställer motsvarande belopp, *utlandstillägg*, enligt gällande skattebestämmelse i IL 11 kap. 21 §. Utredningen föreslår att UtN utmönstras och att UtN:s uppgifter i detta avseende läggs på Arbetsgivarverket.

Arbetsgivarverket menar att en utmönstring/nedläggning av UtN förutsätter att en annan ordning etableras som kan överta UtN:s uppgifter att beräkna, fastställa och följa upp belopp för utlandstillägg. Arbetsgivarverket anser det lämpligt att en ny ordning träder i kraft samtidigt som det nya regelverket, dvs. den 1 januari 2006. UtN bör således finnas kvar fram till denna tidpunkt.

Enligt Arbetsgivarverkets uppfattning faller det sig mest naturligt att det är Skatteverket som har till uppgift att närmare ange gränser för skattefriheten i det fall detta inte är klart uttryckt i skattelagstiftningen.

Om regeringen trots detta väljer att följa utredningens förslag och lägga denna uppgift på Arbetsgivarverket, är det Arbetsgivarverkets mening att ett sådant uppdrag då bör tillföras verket som stabsuppgift enligt 3 § i Arbetsgivarverkets instruktion (1994:272). Arbetsgivarverket kommer då att utföra uppgiften på samma grunder och förutsättningar som om uppgiften legat på Skatteverket. Att bestämma gränsen för skattefrihet är inte ett uppdrag som Arbetsgivarverket kan ges av medlemsmyndigheterna, dvs. det måste utformas som ett stabsuppdrag från regeringen.

Arbetsgivarverket vill i sammanhanget även påpeka att det i utredningens förslag till nya skattebestämmelser i vissa fall används benämningar som enligt Arbetsgivarverkets mening är otidsenliga och otydliga och därmed inte främjar den tydlighet och klarhet i skattebestämmelserna som utredningen eftersträvar. Detta gäller t.ex. uttrycken *förmåner* och *tillägg* som enligt Arbetsgivarverkets mening måste ersättas med benämningar som närmare anknyter till att skattefriheten avser merkostnader snarare än lönetillägg och löneförmåner vilka i allmänhet är skattepliktiga.

Skattefri kompensation för merkostnader bör inte ses som något som ska bedömas utifrån levnadsnivån i Sverige. Det handlar snarare om att ersätta merkostnader som uppkommer för att arbetstagaren ska få en rimlig levnadsnivå med svenska mått mätt.

Riktlinjer för beräkningsmetoder bör formuleras neutralt och utan värderande uttryck samt ge den myndighet som ska fastställa beloppen nödvändigt utrymme för att göra bedömningar och rimliga anpassningar.

Medföljarfrågan

Arbetsgivarverket anser, liksom utredningen, att medföljarfrågan handlar om långsiktig personalförsörjning av den statliga verksamheten utomlands och därmed hur Sverige ytterst kommer att representeras och uppfattas i andra länder.

Utrikesutskottet har redovisat samma grundläggande synsätt. Eftersom medföljarfrågan har ett nationellt intresse anser Arbetsgivarverket att de statliga arbetsgivarna dvs. enskilda myndigheter inte bör åläggas ansvar för att täcka det bortfall av pensionsintjänande som uppkommer på grund av att en medföljande mister sin inkomstmöjlighet.

Arbetsgivarverket föreslår istället att en förbättring av pensionsvillkoren för medföljarna bör lösas inom det allmänna pensionssystemets ram. För medföljare skulle en så kallad fiktiv inkomst som görs pensionsgrundande kunna beräknas. Det kan göras på samma sätt som för vissa andra grupper, t.ex. föräldrar till små barn som får tillgodoräkna sig pensionsgrundande belopp för barnår.

Med ett sådant system skulle man inom det allmänna pensionssystemet ta ansvar för medföljarnas pensioner på samma sätt som görs för andra grupper som kompenseras inom det allmänna pensionssystemet för frånvaro från arbetsmarknaden.

Arbetsgivarverket tillstyrker förslaget om SGI-skydd för medföljare.

Arbetsgivarverket anser att SGI-skyddet även bör gälla föräldrapenning över grundnivån (tidigare garantibelopp). Om medföljaren vid hemkomsten skulle bli sjuk eller föräldraledig, innan han eller hon på nytt kvalificerat sig för sjukpenning resp. föräldrapenning över grundnivån, kan inkomstbortfallet då bli avsevärt. Det är därför rimligt att medföljaren har ett ekonomiskt skydd vid hemkomsten både vid sjukdom och vid föräldraledighet.

Ersättning för sjukdom eller skada som uppstått utomlands

Arbetsgivarverket tillstyrker utredningens förslag att den nuvarande förordningen (1986:259) om ersättning till följd av sjukdom eller skada som ådragits utom riket upphävs. Arbetsgivarverket tillstyrker också att det görs en samlad reglering av dessa frågor för alla statligt anställda som är stationerade utomlands.

Arbetsgivarverket anser att det är lämpligt med en försäkringslösning på samma sätt som gäller för statligt anställda som utlandsstationerats enligt URA-avtalet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Birgitta Isaksson Pérez efter hörande av Arbetsgivarverkets styrelse vid sammanträde den 27 maj 2004. I den slutliga handläggningen deltog förhandlingschef Elisabeth Bjar, chefjurist Karl Pfeifer och förhandlingsdirektör Agneta Leijonhufvud, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Agneta Leijonhufvud